

**УДК 378:004.85**

## **ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ФОРМАТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**Литовченко В.П.<sup>1</sup>**

<sup>1</sup>кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут", м. Ніжин, viktorpl08@gmail.com

**Анотація.** В статті розглянуто форми застосування інформаційно-комп'ютерних технологій в системі дистанційного навчання.

**Ключові слова.** Дистанційне навчання, інформаційно-комп'ютерні технології, мультимедіа.

Сучасну освіту неможливо уявити без використання засобів масової комунікації та сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій. Їх застосування стає обов'язковим елементом навчання у вищій школі. Це одна з важливих умов на шляху оновлення та вдосконалення форм, методів й засобів навчання, інтеграції України до європейського освітнього простору.

В освіті інформаційно-комп'ютерні технології є однією з форм педагогічних інновацій, які виконують функцію «підтримки» навчально-виховного процесу, відкривають нові технологічні можливості для педагогіки. Вони чи не найширше можуть репрезентувати дистанційне навчання, як одну з найпріоритетніших технологій навчання нинішнього тисячоліття.

Дистанційне навчання – організація освітнього процесу, при якій основною є самостійна робота людини, що навчається. Сутність цього виду навчання полягає у використанні дистанційних технологій, що застосовуються для подання лекційного матеріалу та практичних робіт. Серед цих технологій найвагомішими на даний час є:

- мультимедійні демонстраційні досліди;
- ілюстративні аудіо- та відео- матеріали;
- бази даних та знань;
- міжнародні стандарти та системи;
- он-лайн відеоконференції.

Засвоєння нового матеріалу відбувається за рахунок практичних та лабораторних робіт, самостійного опрацювання лекційного матеріалу, що подаються у вигляді:

- електронних підручників за матеріалами лекцій;
- електронних методичних розробок для підготовки до семінарів та практичних занять;
- електронних лабораторних практикумів;
- комп'ютерних тренажерів.

Інформаційно-комп'ютерні технології дозволяють досить просто запропонувати освоїти легкий чи складний рівень обраної програми навчання, до того ж таке «оволодіння» знаннями проходить під особистим самоконтролем. Тобто, обраний результат прямо пропорційно залежить від спрямованих особистістю зусиль. При цьому відкривається ряд переваг, які ніяк не може дати традиційне навчання. Мова йде про нівелювання різного роду соціальних обмежень таких як вік, стать, статус у суспільстві, а також місцеперебування суб'єкта навчального процесу. Варто однак зазначити, що результативність самостійного навчання буде залежати не лише від якості інформаційного продукту, а й уміння його вибудови з викладачем-модератором. Основи ж такого спілкування закладаються в загальноосвітній школі, а поглиблюються і вдосконалюються у вищій школі. Тому не секрет, що розвиток цього типу навчання, перш за все обумовлений впровадженням новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій у безперервний освітній процес.

Дистанційне навчання, на нашу думку, має пронизувати всі рівні шкільної освіти, вищої та післядипломної освіти, підготовку та перепідготовку кадрів, стати дороговказом в систему освіти впродовж життя. Сформулюємо ключові технології дистанційного навчання, які за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій мають невичерпні резерви підвищення ефективності процесу навчання:

- новизна роботи із сучасними комп'ютерними навчальними системами, інформаційними та телекомунікаційними технологіями зумовлює у студентів постійний підвищений інтерес до роботи з ними і зумовлює мотивацію навчання;
- можливість безперервного доступу до джерел навчальної інформації (електронної бібліотеки, банку даних, бази знань і т.д.) для необмеженої кількості студентів;

- розширення спектру подання, швидкість обробки та передачі інформації за рахунок використання засобів мультимедіа;
- активізація ключових аспектів навчального матеріалу із виділенням головного, другорядного, важливого, мінливого і.т.д.;
- демократичність та відкритість стратегії навчання. Слухач дистанційних курсів на власний розсуд визначає потреби і межі власного пізнання в невідомому;
- мобільність у спробі формуванні кінцевого продукту, актуалізація на тих запитах, які відповідають нинішнім потребам;
- економічність – ефективне використання викладацького складу, навчальних площ, техніко-інформаційних засобів;
- постійна можливість перебувати у формі реального часу, відповідно до вимог сьогодення.

Спробуємо з практичної площини визначити механізми взаємодії учасників дистанційного навчання за допомогою інформаційно-комунікативних технологій:

- комп'ютерна конференція використовує комп'ютерні мережі для проведення публічних лекцій, тематичних семінарів, диспутів;
- електронна пошта (e-mail), базуючись на мережевому використанні комп'ютерів, дає можливість слухачам і викладачам оперативно й відносно безкоштовно обмінюватися інформацією;
- комп'ютерна дошка оголошень (BBS) дає можливість передачі повідомлень усім учасникам навчального процесу;
- факсимільний зв'язок використовується для передачі текстів.

Таким чином, застосування інформаційно-комп'ютерних технологій у вищій школі є одним із способів підвищення якості освіти та оптимізації навчального процесу. Використання засобів мультимедіа дозволяє викладачу отримати ефективний інструмент педагогічної праці, що підсилює реалізацію її функцій, дозволяє розвивати творчий і інтелектуальний потенціал студента.

Комп'ютерні навчальні системи дозволяють найбільш оптимально вирішувати навчально-виховні завдання: індивідуалізувати підхід і диференціювати процес навчання; контролювати рівень засвоєння матеріалу; забезпечити самоконтроль та корекцію учбово-пізнавальної діяльності; демонструвати візуальну навчальну інформацію, моделювати та імітувати процеси та явища; проводити лабораторні роботи в умовах віртуальної реальності; підвищити інтерес до процесу навчання, використовуючи ігрові

ситуації; скоротити час на трудомісткі та довготривалі обрахунки результатів практичних досліджень.

Проте не варто ідеалізувати даний поступ, адже аналіз проблеми використання інформаційно-комп'ютерних технологій в навчальному процесі засвідчує, що перехід до комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, створення умов для їх розробки, апробації та впровадження, раціональне поєднання новітніх засобів навчання з традиційними - складна педагогічна задача, що потребує вирішення цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, матеріально-технічних та інших питань. Застосовування інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності викладача вищої школи стане ефективним лише за наявності відповідних умов:

- відповідної - матеріальної бази, тобто комп'ютерних аудиторій, мультимедійного обладнання;

- комп'ютерно-комунікаційної компетентності викладача;

- знання методик ефективного застосування комп'ютерних програм;

- наявності відповідного педагогічного програмного забезпечення, що відповідало б навчальним програмам цих дисциплін.

Впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій є специфічною і досить складною проблемою, яка в своєму вирішенні потребує особливих знань, навичок, здібностей. Воно неможливе без викладача-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій в контексті цивілізаційного поступу.

Використання можливостей інформаційно-комп'ютерних технологій у дистанційному навчальному процесі дає змогу студентам ширше брати участь у процесі оцінювання навчальних результатів, що призводить до збільшення їх активності при підготовці до практичних та лекційних занять, формує їх відповідальність за ефективність своєї навчальної діяльності. Інформаційно-комп'ютерні технології відкривають нові горизонти дистанційного навчання, розкривають той напрям, який спрямований на формування культури спілкування людини з медіа, формування творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприймання, інтерпретації, аналізу й оцінки медіа-текстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіа-техніки і протистояння негативним впливам та

загрозам віртуального простору. Мінімізація наслідків висловлених вище загроз і є викликом для теорії і практики освіти.

#### **Список використаних джерел**

1. Дибкова Л.М. Інформаційно-комунікаційні технології у контексті оцінювання результатів навчання студентів ВНЗ України // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – Т. 52. - № 2. - С. 27-35.
2. Задорожна Н.Т., Кузнєцова Т.В. Медіа-освіта: енциклопедія освіти / акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень . – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Егорова Г.И. Технологии развития интеллектуальной культуры будущего специалиста: учебное пособие. – Тюмень : ТюмГНГУ, 2010. – 170 с.

#### **ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ФОРМАТЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Аннотация. В статье рассмотрены формы применения информационно-компьютерных технологий в системе дистанционного обучения.

Ключевые слова. Дистанционное обучение, информационно-компьютерные технологии, мультимедиа.

#### **REMOTE EDUCATION IN A INFORMATION-COMPUTER TECHONOLOGIES**

Annotation. The application forms of information-computer technologies in remote training system.

Key words: Remote training, is information-kompjuternye technologies, multimedia.